

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

6 novembre 2013

PROJET DE LOI
relatif à l'introduction
d'une gestion autonome
pour l'Organisation judiciaire

AMENDEMENTS

N° 1 DE MME MARGHEM ET M. GOFFIN

Art. 11

À l'article 182, alinéa 8, du Code judiciaire proposé, après la phrase "Ils peuvent demander au Collège d'édicter une recommandation ou une directive", ajouter la phrase suivante: "En aucun cas la directive ne peut être contraignante".

JUSTIFICATION

Le projet prévoit en son article 182, alinéa 8 (nouveau) que le Collège des cours et tribunaux peut être invité à se réunir par une demande du ministre de la Justice ou du président du Collège du ministère public. Ces derniers peuvent demander au Collège des cours et tribunaux d'édicter une recommandation ou une directive aux comités de direction des cours d'appel, des cours du travail, des tribunaux et des justices de paix.

Document précédent:

Doc 53 **3068/ (2012/2013):**
001: Projet de loi.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

6 november 2013

WETSONTWERP
betreffende de invoering
van een verzelfstandigd beheer
voor de Rechterlijke organisatie

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN MEVROUW MARGHEM EN DE HEER GOFFIN

Art. 11

In het ontworpen artikel 182, achtste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, na de zin "Zij kunnen het College verzoeken een aanbeveling of richtlijn uit te vaardigen.", de volgende zin invoegen: "De richtlijn kan in geen geval dwingend zijn."

VERANTWOORDING

het nieuwe artikel 182, achtste lid, van het wetsontwerp bepaalt dat de minister van Justitie of de voorzitter van het College van het openbaar ministerie het College van de hoven en rechtbanken kan verzoeken bijeen te komen. Zij kunnen het College van de hoven en rechtbanken verzoeken een aanbeveling of een richtlijn uit te vaardigen voor de directiecomités van de hoven van beroep, de arbeidshoven, de rechtbanken en de vrederegerechten.

Voorgaand document:

Doc 53 **3068/ (2012/2013):**
001: Wetsontwerp.

Or, l'article 182 alinéa 2 nouveau du Code judiciaire (article 10 du projet) prévoit que les directives sont contraignantes.

Comme le constate la Cour de cassation, ces dispositions permettent donc une immixtion du pouvoir exécutif et du ministère public dans des choix de politique juridictionnelle. Elles portent atteinte à l'équilibre des pouvoirs consacrés par la Constitution.

L'auteur de l'amendement introduit donc l'idée que les directives édictées pour le Collège des cours et tribunaux ne sont pas contraignantes lorsqu'elles sont édictées à la demande du ministre de la justice ou du Collège du ministère public. Cela reste de "simples" directions.

N° 2 DE MME MARGHEM ET M. GOFFIN

Art. 14

À l'article 184, § 2, alinéa 5, du Code judiciaire proposé, après la phrase "Ils peuvent demander au Collège d'édicter une recommandation ou une directive", ajouter la phrase suivante: "En aucun cas la directive ne peut être contraignante."

JUSTIFICATION

La justification de l'amendement n° 1 vaut *mutatis mutandis* pour cet amendement qui concerne les directives édictées pour le Collège du ministère public à la demande du ministre de la Justice ou du collège des cours et tribunaux.

N° 3 DE MME MARGHEM ET M. GOFFIN

Art. 20

Compléter l'article 185/3 du Code judiciaire proposé par un nouvel alinéa, rédigé comme suit:

"Le comité de direction concerné peut introduire un recours auprès de la Cour des comptes qui rend sa décision dans les 15 jours de l'introduction du recours."

JUSTIFICATION

L'article 185/3 proposé du Code judiciaire prévoit l'annulation d'une décision du comité de direction par le Collège s'il estime que cette décision est contraire à une directive contraignante ou un plan de gestion.

Het nieuwe artikel 181, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek (artikel 10 van het wetsontwerp) bepaalt echter dat de richtlijnen dwingend zijn.

Zoals het Hof van Cassatie vaststelt, stellen deze bepalingen derhalve de uitvoerende macht en het openbaar ministerie in staat zich te bemoeien met het rechterlijk beleid. Zij doen afbreuk aan de in de Grondwet verankerde bevoegdhedenbalans.

Daarom stellen de indieners van dit amendement voor aan de richtlijnen die worden uitgevaardigd voor het College van de hoven en de rechtbanken geen dwingend karakter te verlenen als zij worden uitgevaardigd op verzoek van de minister van Justitie of van het College van het openbaar ministerie; die richtlijnen zouden dan "gewone" richtsnoeren zijn.

Nr. 2 VAN MEVROUW MARGHEM EN DE HEER GOFFIN

Art. 14

In het ontworpen artikel 184, § 2, vijfde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, na de zin "Zij kunnen het College verzoeken een aanbeveling of richtlijn uit te vaardigen", de volgende zin invoegen: "De richtlijn kan in geen geval dwingend zijn."

VERANTWOORDING

De verantwoording van amendement Nr. 1 geldt *mutatis mutandis* voor dit amendement, dat betrekking heeft op de richtlijnen die voor het College van het openbaar ministerie worden uitgevaardigd op verzoek van de minister van Justitie of van het College van de hoven en rechtbanken.

Nr. 3 VAN MEVROUW MARGHEM EN DE HEER GOFFIN

Art. 20

Het ontworpen artikel 185/3 van het Gerechtelijk Wetboek aanvullen met een nieuw lid, luidende:

"Het betrokken directiecomité kan beroep instellen bij het Rekenhof, dat zijn beslissing neemt binnen vijftien dagen nadat het beroep werd ingesteld."

VERANTWOORDING

Het ontworpen artikel 185/3 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het College een beslissing van het directiecomité kan vernietigen, als het van oordeel is dat die beslissing strijdig is met een dwingende richtlijn of met een beheerplan.

Les auteurs de l'amendement estiment qu'un appel doit, dans ce cas, être prévu auprès d'un organe arbitral indépendant. Le choix s'est posé sur la Cour des comptes tout comme le suggère la Cour de cassation.

N° 4 DE MME MARGHEM ET M. GOFFIN

Art. 25

A l'article 185/7 du Code judiciaire proposé remplacer les mots "du ministre de la Justice. Le ministre décide de la réparation des moyens après avoir entendu les deux parties." **par les mots** "*de la Cour des comptes qui rend sa décision dans les quinze jours de l'introduction du recours.*".

JUSTIFICATION

L'article 185/7 proposé du Code judiciaire prévoit que si une décision du Collège concernant la répartition des moyens met manifestement en péril l'administration de la justice d'une entité judiciaire, le comité de direction peut introduire un recours auprès du ministre de la Justice.

Comme l'indique la Cour de cassation, le recours mis en place se fait auprès du ministre de la Justice qui est partie contractante au contrat de gestion ayant pour objectif d'assurer la gestion autonome. L'indépendance est donc mise à mal.

La Cour de cassation estime que le recours doit se faire devant un organe arbitral indépendant. Ce choix s'est posé sur la Cour des comptes.

N° 5 DE MME MARGHEM ET M. GOFFIN

Art. 12

À l'article 183, § 1er, alinéa 3, du Code judiciaire proposé, remplacer les mots "est désigné par le Roi" **par les mots** "*est désigné par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres*".

JUSTIFICATION

Afin d'assurer l'indépendance du directeur du service d'appui du Collège des cours et tribunaux par rapport au ministre de la Justice, l'amendement prévoit que sa nomination se fasse par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres et non pas par simple arrêté royal.

De indieners van het amendement menen dat het beroep in dit geval bij een onafhankelijk scheidsgerecht moet worden ingesteld. Er is gekozen voor het Rekenhof, zoals ook door het Hof van Cassatie is gesuggereerd.

Nr. 4 VAN MEVROUW MARGHEM EN DE HEER GOFFIN

Art. 25

In het ontworpen artikel 185/7 van het Gerechtelijk Wetboek de woorden "de minister van Justitie. De minister beslist na beide partijen gehoord te hebben over de verdeling van de middelen." **vervangen door de woorden** "*het Rekenhof, dat zijn beslissing neemt binnen vijftien dagen nadat het beroep werd ingesteld.*".

VERANTWOORDING

Het ontworpen artikel 185/7 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat, indien een beslissing van het College omtrent de verdeling van de middelen de rechtsbedeling van een gerechtelijke entiteit kennelijk in gevaar brengt, het betrokken directiecomité beroep kan instellen bij de minister van Justitie.

Zoals het Hof van Cassatie aangeeft, komt de onafhankelijkheid in het gedrang doordat het beroep behoort te worden ingesteld bij de minister van Justitie. Die is echter overeenkomstsluitende partij bij de beheersovereenkomst, die tot doel heeft het verzelfstandigd beheer te waarborgen.

Het Hof van Cassatie oordeelt dat het beroep moet worden ingesteld bij een onafhankelijk scheidsgerecht. Er is gekozen voor het Rekenhof.

Nr. 5 VAN MEVROUW MARGHEM EN DE HEER GOFFIN

Art. 12

In het ontworpen artikel 183, § 1, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, de woorden "door de Koning" **vervangen door de woorden** "*bij een na overleg in de Ministerraad genomen koninklijk besluit.*".

VERANTWOORDING

Om de onafhankelijkheid van de directeur van de steundienst voor het College van de hoven en rechtbanken ten opzichte van de minister van Justitie te waarborgen, bepaalt het amendement dat zijn aanwijzing niet bij een gewoon koninklijk besluit maar bij een na overleg in de Ministerraad genomen koninklijk besluit geschiedt.

N° 6 DE MME MARGHEM ET M. GOFFIN

Art. 15

À l'article 185, § 1er, alinéa 3, proposé du Code judiciaire proposé, remplacer les mots "est désigné par le Roi" par les mots "est désigné par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres".

JUSTIFICATION

Afin d'assurer l'indépendance du directeur du service d'appui du Collège des procureurs généraux et du Collège du ministère public par rapport au ministre de la Justice, l'amendement prévoit que sa nomination se fasse par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres et non pas par simple arrêté royal.

N° 7 DE MME MARGHEM ET M. GOFFIN

Art. 34

À l'article 185/12 du Code judiciaire proposé, apporter les modifications suivantes:

1/ remplacer le § 1er, alinéa 3, par ce qui suit:

"Les délégués du ministre reçoivent les comptes rendus des réunions des Collèges et du comité de direction de la Cour de cassation dans les deux jours ouvrables de leur tenue.";

2/ remplacer les §§ 2 et 3 par ce qui suit:

"§ 2. Tout délégué du ministre dispose d'un délai de dix jours ouvrables pour former un recours contre toute décision de gestion du Collège ou du comité de direction de la Cour de cassation qu'il estime contraire à la loi ou au contrat de gestion. En outre, le délégué du ministre du Budget ne peut former un tel recours que si la décision a une portée financière. Le recours est suspensif.

Ce délai court à partir du jour de la réception du compte rendu de la réunion au cours de laquelle la décision a été prise.

Ces délégués exercent leurs recours auprès de la Cour des comptes.

Nr. 6 VAN MEVROUW MARGHEM EN DE HEER GOFFIN

Art. 15

In het ontworpen artikel 185, § 1, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, de woorden "door de Koning" vervangen door de woorden "bij een na overleg in de Ministerraad genomen koninklijk besluit,".

VERANTWOORDING

Om de onafhankelijkheid van de directeur van de steundienst voor het College van procureurs-generaal en het College van het openbaar ministerie ten opzichte van de minister van Justitie te waarborgen, bepaalt het amendement dat zijn aanwijzing niet bij een gewoon koninklijk besluit maar bij een in na overleg in de Ministerraad genomen koninklijk besluit geschiedt.

Nr. 7 VAN MEVROUW MARGHEM EN DE HEER GOFFIN

Art. 34

In het ontworpen artikel 185/12 van het Gerechtelijk Wetboek, de volgende wijzigingen aanbrengen:

1/ paragraaf 1, derde lid, vervangen door wat volgt:

"De afgevaardigden van de minister ontvangen het verslag van de vergaderingen van de Colleges en van het directiecomité van het Hof van Cassatie binnen de twee dagen na de vergadering."

2/ de §§ 2 en 3 vervangen door wat volgt:

"§ 2. Iedere afgevaardigde van de minister kan binnen een termijn van tien werkdagen beroep instellen tegen elke beheersbeslissing van het College of van het directiecomité van het Hof van Cassatie die hij met de wet of met de beheersovereenkomst strijdig acht. De afgevaardigde van de minister van Begroting kan dit bovendien slechts doen voor zover die beslissing financiële gevolgen heeft. Het beroep is opschortend.

Deze termijn gaat in de dag van de ontvangst van het verslag van de vergadering, waarop de beslissing werd genomen.

Voor deze afgevaardigden staat beroep open bij het Rekenhof.

Le délégué en informe le Collège ou le comité de direction de la Cour de cassation.

§ 3. La Cour des comptes rend sa décision dans un délai de vingt jours ouvrables, commençant le même jour que le délai visé au § 2.

Si la Cour des comptes n'a pas prononcé l'annulation dans ce délai, la décision du Collège ou du comité de direction de la Cour de cassation devient définitive.

Ce délai peut être prolongé de dix jours par décision de la Cour des comptes notifiée aux parties.

L'annulation de la décision est notifiée au Collège ou au comité de direction de la Cour de cassation par la Cour des comptes."

N° 8 DE MME MARGHEM ET M. GOFFIN

CHAPITRE 3 (nouveau)

Insérer un chapitre 3, intitulé:

"Chapitre 3. Modification de la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes."

JUSTIFICATION

Les amendements 3, 4 et 7 mettent en place un recours devant la Cour des comptes en sa qualité d'organe arbitral indépendant. Cette nouvelle compétence doit s'inscrire dans la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes.

Cela fera l'objet d'un chapitre 3 qui, sauf erreur des auteurs de l'amendement, a fait l'objet d'un oubli dans le projet de loi (on passe du chapitre II au chapitre IV).

De afgevaardigde informeert het College of het directiecomité van het Hof van Cassatie.

§ 3. Het Rekenhof neemt een beslissing binnen een termijn van twintig werkdagen, ingaand dezelfde dag als de in § 2 bedoelde termijn.

Indien het Rekenhof binnen die termijn de nietigverklaring niet heeft uitgesproken, dan wordt de beslissing van het College of het directiecomité van het Hof van Cassatie definitief.

Bij aan de partijen betekende beslissing van het Rekenhof kan deze termijn met tien dagen worden verlengd.

De nietigverklaring van de beslissing wordt aan het College of aan het directiecomité van het Hof van Cassatie betekend door het Rekenhof."

Nr. 8 VAN MEVROUW MARGHEM EN DE HEER GOFFIN

HOOFDSTUK 3 (nieuw)

Een hoofdstuk 3 invoegen, met als opschrift:

"Hoofdstuk 3. Wijziging van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof."

VERANTWOORDING

Bij de amendementen 3, 4 en 7 wordt voorzien in een beroepsmogelijkheid bij het Rekenhof als onafhankelijke scheidsrechterlijke instantie. Die nieuwe bevoegdheid moet worden opgenomen in de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof.

Daartoe zal hoofdstuk 3 dienen, dat behoudens een vergissing van de indieners van het amendement, in het wetsontwerp is vergeten (men springt van hoofdstuk II naar hoofdstuk IV).

N° 9 DE MME MARGHEM ET M. GOFFIN

Art. 40/1 (*nouveau*)

Dans le chapitre 3 (*nouveau*), insérer un article 40/1, rédigé comme suit:

“Art. 40/1. Dans la loi du 29 octobre 1846 relative à l’organisation de la Cour des comptes, il est inséré un article 17bis, rédigé comme suit:

“Art 17bis. § 1. La Cour des comptes se prononce en tant qu’arbitre dans les recours visés par les articles 185/3, alinéa 2, 185/7 et 185/12, § 2 et § 3 de la loi du ... relative à l’introduction d’une gestion autonome.

Cette mission est accomplie, dans chaque chambre, par un conseiller unique désigné, selon le cas, par le premier président ou le président.

§ 2. Dès réception du recours, la Cour des comptes envoie un accusé de réception au plaignant.

§ 3. Dans le cadre du traitement du recours, elle peut exiger des parties l’ensemble des documents ayant trait au litige. Elle doit proposer aux parties d’être entendues.

§ 4. La décision de la Cour des comptes est communiquée aux parties dans les délais impartis par la loi du ... relative à l’introduction d’une gestion autonome.”

JUSTIFICATION

Cet amendement vise à intégrer dans la loi sur l’organisation de la Cour des comptes la nouvelle mission qui lui est confiée.

Le choix s’est porté sur la Cour des comptes étant donné que cette dernière a déjà fait ses preuves en matière de traitement des conflits et que, par ailleurs, il s’agit d’une instance indépendante qui prendra ses décisions en toute impartialité.

Les auteurs de l’amendement ont voulu une procédure la plus souple possible mais avec des garanties procédurales — les parties peuvent être entendues - et d’efficacité - les délais impartis dans la loi relative à l’introduction d’une gestion autonome pour prendre les décisions doivent être respectés.

Nr. 9 VAN MEVROUW MARGHEM EN DE HEER GOFFIN

Art. 40/1 (*nieuw*)

In hoofdstuk 3 (*nieuw*), een artikel 40/1 invoegen, luidende:

“Art. 40/1. In de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof wordt een artikel 17bis ingevoegd, luidende:

“Art. 17bis. § 1. Het Rekenhof doet als scheidsrechter uitspraak in de beroepen als bedoeld in de artikelen 185/3, tweede lid, 185/7 en 185/12, § 2 en 3 van de wet van ... betreffende de invoering van een verzelfstandigd beheer voor de rechterlijke organisatie.

Die opdracht wordt in elke kamer vervuld door één raadsheer, naargelang van het geval door de eerste voorzitter of door de voorzitter aangewezen.

§ 2. Zodra het beroep is ingekomen, zendt het Rekenhof een ontvangstbewijs aan de klager.

§ 3. Bij de behandeling van het beroep kan het Hof van de partijen overlegging van alle op het geschil betrekking hebbende bescheiden eisen. Het moet aan de partijen voorstellen te worden gehoord.

§ 4. De beslissing van het Hof wordt aan de partijen meegedeeld binnen de bij de wet betreffende de invoering van een verzelfstandigd beheer voor de rechterlijke organisatie gestelde termijnen.”

VERANTWOORDING

Dit amendement heeft tot doel de nieuwe aan het Rekenhof opgedragen taak op te nemen in de wet op de inrichting van het Rekenhof.

De keuze is op het Rekenhof gevallen omdat die instelling haar deugdelijkheid bij de behandeling van geschillen al heeft bewezen en het bovendien om een onafhankelijke instantie gaat die haar beslissingen volstrekt onpartijdig zal nemen.

De indieners van het amendement streven naar een zo soepel mogelijke procedure die niettemin vergezeld gaat van waarborgen op het vlak van de rechtspleging — de partijen kunnen worden gehoord — en de doelmatigheid — de in de wet betreffende de invoering van een verzelfstandigd beheer voor de rechterlijke organisatie gestelde termijnen moeten in acht worden genomen.

N° 10 DE MME MARGHEM ET M. GOFFIN

Art. 27

À l'article 185/8 proposé, insérer un alinéa entre le premier et le deuxième alinéa, rédigé comme suit:

“Les plans de gestion des entités judiciaires sont annexés au budget administratif du Service public fédéral Justice. Ils font partie intégrante des documents faisant l’objet du contrôle de la Chambre des représentants.”.

JUSTIFICATION

Le projet prévoit que, par le biais des contrats de gestion conclus entre les Collèges et le ministre de la Justice, une enveloppe de fonctionnement est transférée à chaque Collège. Les crédits destinés à cet effet sont inscrits au budget administratif du SPF Justice pour, d’une part, le fonctionnement des Collèges, et, d’autre part, le fonctionnement des entités judiciaires.

Les auteurs de l’amendement estiment qu’il est, en effet, judicieux qu’il y ait une discussion sur ces crédits. Cependant, la meilleure façon d’assurer une certaine sérénité dans l’octroi ou non de crédit suffisant pour chaque entité judiciaire est que le débat ait aussi lieu sur justement, les plans de gestion établis par les entités judiciaires.

Les auteurs prévoient donc que les plans de gestion soient annexés au budget et fassent partie des documents dont les députés disposeront pour analyser la situation en toute connaissance de cause.

Le pouvoir législatif exercera son pouvoir de contrôle dans un système où sont déjà présents le pouvoir judiciaire et le pouvoir exécutif. La paix et la certitude d’avoir été entendus sont peut-être à ce prix.

Marie-Christine MARGHEM (MR)
Philippe GOFFIN (MR)

Nr. 10 VAN MEVROUW MARGHEM EN DE HEER GOFFIN

Art. 27

In het voorgestelde artikel 185/8 wordt tussen het eerste en het tweede lid een als volgt luidend lid ingevoegd:

“De beheerplannen van de gerechtelijke entiteiten worden gevoegd bij de administratieve begroting van de Federale Overheidsdienst Justitie. Ze maken integraal deel uit van de door de Kamer van volksvertegenwoordigers gecontroleerde bescheiden.”.

VERANTWOORDING

Het wetsontwerp bepaalt dat via de tussen de Colleges en de minister van Justitie gesloten beheerscontracten een werkingsenveloppe wordt overgedragen aan elk College. De daartoe bestemde kredieten worden opgenomen in de administratieve begroting van de FOD Justitie met het oog op enerzijds, de eigen werking van de Colleges, en anderzijds, de werking van de gerechtelijke entiteiten.

De indieners van het amendement achten het inderdaad verstandig dat over die kredieten een discussie plaatsvindt. Om enige sereniteit te brengen in de discussie over de vraag of aan elke gerechtelijke entiteit een toereikend krediet is toegekend, kan het best ook worden gedebatteerd over uitgerekend de door de gerechtelijke entiteiten opgemaakte beheersplannen.

De indieners voorzien er bijgevolg in dat de beheersplannen bij de begroting worden gevoegd en deel uitmaken van de bescheiden waarover de volksvertegenwoordigers zullen beschikken om de situatie met kennis van zaken te analyseren

De wetgevende macht zal haar controlebevoegdheid uitoefenen in een systeem waarin al de rechterlijke macht en de uitvoerende macht aanwezig zijn. Wellicht is dat de prijs die moet worden betaald voor de gemoedsrust en voor de zekerheid dat men werd gehoord.